

PLAKATY

- 415. „Idziemy do Polski. To nasza matka”.** B.m., b.r. (ok. 1919); 95,0 x 64,0 cm 3000,-

Plakat nie sygnowany, litografia barwna, z przedstawieniem górala z dziećmi na tle gór, poniżej napis: „Zbierajcie składki na Fundusz Narodowy odzyskania Spisza, Orawy i Czadeckiego dla Polski”. Plakat z okresu konfliktu pomiędzy Polską a Czechosłowacją o Spisz i Orawę. Ślady składania, drobne przedarcia w miejscach składania i na krawędziach. **Rzadkie.**
(*Patrz tablica XXVIII*)

- 416. „Co Czesi robili przed głosowaniem”.** B.m., b.r. (ok. 1919); 63,0 x 95,0 cm 800,-

Plakat propagandowy z okresu konfliktu pomiędzy Polską a Czechosłowacją o Śląsk Zaolziański, Spisz, Orawę. Decyzją Rady Najwyższej konferencji wersalskiej z września 1919 r. na ziemiach spornych miał zostać przeprowadzony plebiscyt, co rozpoczęło ostrą kampanię propagandową (ostatecznie wobec agresji Rosji na Polskę spór rozstrzygnięto na niekorzyść Polski, bez plebiscytu, w lipcu 1920 r.). Litografia czarno-biała, ukazująca w dziewięciu scenkach satyrycznych zachowanie Czechów przed, w trakcie i po głosowaniu (rabunki, niszczenie miejsc kultu, wykorzystywanie ludności miejscowej). Ślady składania, drobne uszkodzenia i ubytki marginesu.
(*Patrz ilustracja*)

WOJNA 1920

- 417. „Na front”.** Warszawa, b.r. (1920); 70,0 x 50,0 cm. 2500,-

Plakat nie sygnowany – autorem projektu plakatu jest **Witold Gordon** (1898-1968) – artysta studiował w warszawskiej ASP oraz we Francji i we Włoszech, od 1914 r. pracował w Stanach Zjednoczonych. Plakat wydany staraniem warszawskiej ekspozytury Związku Narodowego Polskiego w Stanach Zjednoczonych, jednej z największych i najstarszych organizacji polonijnych w USA. Odbity w Litografii Art. W. Głównzewskiego w Warszawie. Plakat propagandowy z okresu walki o niepodległość, przedstawia żołnierza ze sztandarem z polskim Orłem. Niewielkie ślady składania, poza tym stan dobry.
Lit.: A. A. Szablowska, Plakat polski w Bibliotece Polskiej w Paryżu, Warszawa 2011, s. 86, il.
(*Patrz tablica XXVIII*)

- 418. „Pożyczka Odrodzenia Polski”.** Toruń, 1920; 70,0 x 47,0 cm. 2500,-

Plakat sygnowany: **„Siestrzeńcewicz Wilno”** (Stanisław Bohusz Sietrzeńcewicz (1869-1927), malarz, wykształcony w Petersburgu, Paryżu i Monachium, związany z Wileńszczyzną, wykładowca Uniwersytetu Stefana Batorego). Wzdłuż dolnej krawędzi napis: „Zakład Art. Graf. „Sztuka” Toruń...” (firma założona w 1920 r. przez Felicjana Szczęsnego Kowarskiego i Leonarda Pękalskiego, wydająca podczas wojny polsko-bolszewickiej plakaty propagandowe). Żołnierz polski na koniu, ze sztandarem z Orłem. Na odwrocie wzmocnienia starym papierem, ślady składania.
Lit.: Katalog polskiego plakatu wojkowego, Warszawa 2002, s. 58, il.
(*Patrz ilustracja*)

416. Spór o Śląsk Zaolziański, Spisz, Orawę. Ok. 1919.

418. S. Bohusz-Sietrzeńcewicz. Plakat. 1920.

419. J. Wroniecki. Plakat. 1920.

420. A. Szyk. Plakat. 1920.

421. Sowiecki plakat propagandowy. 1920.

419. „Naczelnemu Wodzowi Wielkopolscy Żołnierze”. Poznań, 1920; 62,0 x 45,0 cm 1800,-

Plakat sygnowany: „Rys. na kamieniu J. Wroniecki”. Jan Wroniecki (1890-1948), grafik, rysownik, pedagog, związany ze środowiskiem poznańskiego ekspresjonizmu, autor plakatów, m.in. z okresu wojny polsko-bolszewickiej. Plakat z przedstawieniem legionisty i datą „19.3.1920” (imieniny Marszałka), poniżej napis: „Jednodniówka ilustrowana wydana staraniem Uniwersytetu Żołnierskiego D.O.G. [Dowództwo Okręgu Generalnego] w Poznaniu. Do nabycia w księgarniach i gazetarniach”. Niewielkie naddarcie górnej krawędzi, ślady składania, poza tym stan dobry.

Lit.: J. Mulczyński, Słownik grafików Poznania i Wielkopolski XX wieku, Poznań 1996, s. 480 (Patrz ilustracja na stronie poprzedniej)

420. „Ojczyźnie naszej Polsce bądźmy wierni.”. Łódź, 1920; 27,8 x 21,7 cm 800,-

Plakat sygnowany: „A. Szyk 20”. Autorem przedstawienia graficznego jest artysta pochodzenia żydowskiego Artur Szyk (1894-1951), znany i ceniony w okresie międzywojennym malarz, grafik i ilustrator. W części górnej grupa polskich żołnierzy, poniżej tekst: „Ojczyźnie naszej Polsce bądźmy wierni, Pokąd tchu w łonie. Stójmy wytrwali, gdy wieńce nam z cierni Kładą na skronie. Nieszczęścia i klęski niech miłość połamie. Czy dźwiga nas dola, czy chytrze nam kłamie, Ojczyźnie tej życie, krew nasza i ramię, I chwala w zgonie. M. Romanowski”. (wiersz **Mieczysława Romanowskiego** (1833-1863), poety poległego w powstaniu styczniowym). Drukowane w Łodzi u Kotkowskiego i Frejlicha. Ślad składania, drobne naderwania krawędzi, poza tym stan dobry.

Lit.: Katalog polskiego plakatu wojkowego, Warszawa 2002, s. 62, il. (Patrz ilustracja)

421. „Świnia tresowana w Paryżu” (tekst w języku rosyjskim). Moskwa, 1920; 47,5 x 33,0 cm. 1500,-

Radziecki plakat propagandowy z okresu wojny 1920 r. Nie sygnowany, przypisany **Wiktrowi Deni-sowowi** (1893-1946), grafikowi rosyjskiemu, prekursorowi plakatu radzieckiego okresu wojny domowej. Przedstawia świnię w czapce krakusce z napisem: „Jaśnie wielmożna Polska” i z kartą „Granice 1772 r.”, utrzymaną na rękach przez francuskiego generała. Poniżej tytuł oraz adres wydawniczy,

423. Czerwony Krzyż. Plakat.

425. Plakat wyborczy. 1928.

powyżej „Proletariusze wszystkich krajów łączcie się” oraz „Rosyjska Socjalistyczna Federacja Radziecka Republika”. Ślady składania, zabrudzenia, drobne uszkodzenia krawędzi (podklejone, po konserwacji).

Lit.: A. de Lazari, O. Riabow, Polacy i Rosjanie we wzajemnej karykaturze. Warszawa 2008, s. 78, il. 35 (Patrz ilustracja)

- 422. „Ukraiński chleb. Polski pan”** (tekst w języku rosyjskim). B.m., b.r. (ok. 1920); 51,0 x 33,0 cm (w świetle oprawy) 1800,-

Radziecki plakat propagandowy z okresu wojny polsko-bolszewickiej. Litografia czerwono-czarno-biała, utrzymana w typowym dla tego czasu agresywnym, uproszczonym stylu – polski pan (w tradycyjnym stroju, przepasany pasem kontuszowym) siedzący na pełnych zboża workach. Poniżej tekst w języku rosyjskim: „Chłopie, co trzeba zrobić z polskim panem, który zagrabił twój chleb”. Powyżej kompozycji hasło: „Proletariusze wszystkich krajów łączcie się” oraz „Rosyjska Socjalistyczna Federacja Radziecka Republika”. Drobny ubytek dolnego marginesu, poza tym stan dobry. Oprawiony w ramę 68,0 x 49,0 cm.

(Patrz tablica XXVIII)

OKRES MIĘDZYWOJENNY

- 423. „Zapisujcie się na członków Czerwonego Krzyża”**. Poznań, b.r.; 74,0 x 49,5 cm 1500,-

Plakat sygnowany monogramem: „W.P.”, odbity w zakładach litograficznych F. Pilczka w Poznaniu. Siostra PCK opiekująca się rannym żołnierzem. Niewielkie przedarcie prawego marginesu, poza tym stan dobry.

Lit.: Katalog polskiego plakatu wojkowego, Warszawa 2002, s. 78, il. (tu datowanie po 1914 r.) (Patrz ilustracja)

- 424. „Kielce – 12 sierpnia 1914”.** Lwów, 1935; 52,0 x 100,0 cm 500,-
Z dedykacją autora Stanisława Kaczora – Batowskiego: „Kochanemu Przyjacielowi Drowi Antoniemu Konopackiemu z wyrazami serdecznych uczuć Stanisław Batowski Lwów, 17 września 1935”. (Antoni Konopacki – adwokat lwowski, działacz Stronnictwa Narodowego, zamordowany w 1940 r. przez NKWD). Plakat przedstawia „Tryptyk kielecki”, dzieło **Stanisława Kaczora-Batowskiego** (1866-1946), ukazujące wejście Strzelców do Kielc w sierpniu 1914 r., pierwszą potyczkę na ulicach Kielc, powitanie Komendanta, oddział piechoty w folwarku Czarnów. Tryptyk powstał na zamówienie Komitetu Budowy Domu Wychowania Fizycznego i Przystosobienia Wojskowego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Kielcach. Poniżej reprodukowanego obrazu fragmenty utworów poetów legionowych oraz kazania biskupa Władysława Bandurskiego, honorowego kapelana Legionów, a także opis przedstawionych wydarzeń historycznych. Druk: „Fotografia: Unia Lwów”. Znaczne zabrudzenia marginesów, poza tym stan dobry.
- 425. „Głosuj na listę 25. Polski Blok Katolicki”.** Warszawa, b.r. (1928); 48,5 x 34,5 cm 1500,-
 Plakat drukowany w Zakładach Graficznych Koziąńskich w Warszawie, zachęcający do głosowania na listę nr 25 (koalicję PSL „Piast” i Chrześcijańskiej Demokracji). Chłop i robotnik ze sztandarami z Orłem i Matką Boską, atakowani przez inne ugrupowania (m.in. komunistów i Blok Mniejszości Narodowych). Ubytek fragmentu lewego marginesu (bez szkody dla treści plakatu), ślady składania. (Patrz ilustracja na stronie poprzedniej)
- 426. „Oddaj głos na № 1. Pomożesz dziełu tworzenia potężnej Polski.”** Warszawa, b.r.; 31,5 x 47,7 cm 800,-
 Plakat sygnowany: **„E. Okuń 1919”**. Edward Okuń (1872-1945) – malarz, rysownik, ilustrator, jeden z głównych współpracowników „Chimery”. Portret Józefa Piłsudskiego, wspartego na mieczu, pod osłoną skrzydeł Orła, powstał w 1919 r. w okresie fascynacji artysty sztuką egipską (pierwotnie był to olej na płótnie). Kompozycja wykorzystana została na plakacie wyborczym listy BBWR (według Archiwum w Zamościu w 1928 r., biblioteka sejmowa datuje 1928-1930). Litografia barwna, odbita w warszawskim zakładzie Jana Cotty. Ślady składania, przetarcia w miejscu złożenia.
 Lit.: Józef Piłsudski. Marszałkowi w hołdzie. Katalog MWP w Warszawie, s. 147, il. (tu datowanie 1919)
 (Patrz tablica XXIX)
- 427. „Siewca prawdy i sprawiedliwości społecznej. Józef Piłsudski rzuca rodne ziarno wielkiej i bogatej przyszłości”.** Warszawa, 1928; 109,0 x 71,5 cm 2800,-
 Plakat sygnowany: **„Z. Glinicki 1928”** (Zygmunt Glinicki (1898-1940) – malarz i grafik, wykształcony w warszawskiej SSP, członek założyciel Koła Artystów Grafików Reklamowych, autor wielu popularnych w okresie międzywojennym plakatów; zamordowany w Kozielsku). Plakat wyborczy odbity w warszawskim Zakł. Graf. J. Hurwicza, nawołujący do głosowania na listę numer 1, gloryfikujący postać Marszałka. Ślady składania, drobne ubytki, oprawiony w ramę.
 Lit.: A. Szablowska, M. Seńkiw, Plakat polski, Warszawa 2009, s. 258, poz. 328, ilustr.
 (Patrz tablica XXIX)
- 428. „Kto chce potęgi Polski głosuje na Jedynekę”.** Warszawa 1930; 109,0 x 74,0 cm 1500,-
 Plakat sygnowany: **„Proj. J. Bohdanowicz i B. Surała”**. Plakat wyborczy, nawołujący do głosowania na listę nr 1 – zestawia osiągnięcia Polski ostatnich 4 lat w budownictwie, opiece zdrowotnej, zwalczaniu bezrobocia i powiększeniu oszczędności ludności. Powyżej tekst: „Krytykować i bródzić (!) każda partia umie. Obiecanki – wyborcze rzecz to równie tania, lecz porównaj co zastał Marszałek Piłsudski, a co przez cztery lata zrobił bez gadania”. Autorzy projektu to: Julian Bohdanowicz (1892-1943) – grafik, wykształcony na USB w Wilnie oraz na Akademii Warszawskiej, kierownik pracowni litograficznej w Szkole Przemysłu Graficznego oraz Bolesław Surała (1906-1939), malarz i grafik, absolwent warszawskiej ASP, zajmujący się m.in. grafiką użytkową. Druk rotograwiurowy „Prasa Polska S.A.” w Warszawie. Plakat ten jest drugim z serii (pierwszy słałwił osiągnięcia w rolnictwie). Ślady składania, oprawiony w ramę.

428. Plakat wyborczy. 1930.

431. Niemiecki plakat propagandowy. 1943.

Lit.: A. Szablowska, M. Seńkiw, Plakat polski, Warszawa 2009, s. 338, poz. 477, ilustr. (wersja sławiąca osiągnięcia w rolnictwie)
(Patrz ilustracja)

- 429. „Lista nr 1 jest listą wszystkich stanów. Ramię przy ramieniu stworzymy własną potęgę”.** Warszawa, b.r.; 110,0 x 78,0 cm 1800,-

Plakat sygnowany: „ARA Warszawa Boduena 1” (Atelier Reklamy Artystycznej – studio założone w 1923 r. przez Tadeusza Gronowskiego, Jerzego Gelbarda, Antoniego Bormana i Jana Mucharskiego; pierwotnie pod nazwą ARA Plakat, po rozstaniu z Gronowskim w 1926 r. jedynie ARA). Drukowany w Zakładach Graficznych B. Wierzbicki w Warszawie. Plakat operujący czernią, bielą i czerwienią, ukazuje twarz Marszałka ponad narodem (wśród jego przedstawicieli m.in. robotnicy, chłopci, inteligencja, ksiądz, Żyd). Ślady składania, ubytki w miejscach złożenia, oprawiony w ramę.
(Patrz tablica XXIX)

II WOJNA ŚWIATOWA

- 430. „Kultura europejska albo bolszewizm”.** B.m., b.r. (ok. 1943 r.); 41,5 x 60,0 cm 600,-

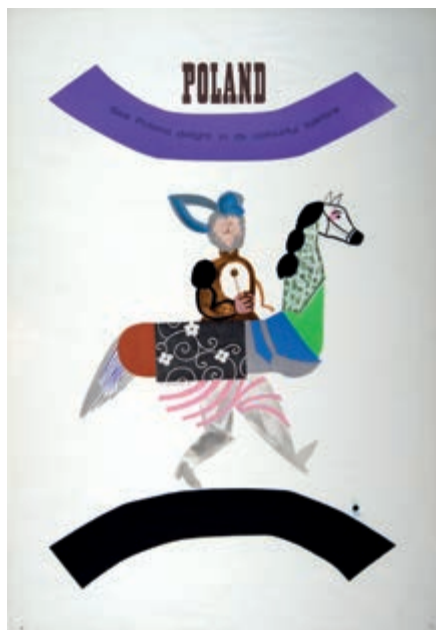
Niemiecki plakat propagandowy z okresu II wojny światowej, przeciwstawiający pokój i dobrobyt pod okupacją niemiecką okrucieństwu i barbarzyństwu bolszewików. Po konserwacji, zdublowany na biułce, miejsca składania wzmocnione. **Rzadkie.**

- 431. „Wolność bolszewicka”.** B.m. b.r. (1943); 100,0 x 70,0 cm 1000,-

Niemiecki plakat propagandowy. Lew Trocki ukazany jako czerwony diabeł, siedzący pośród czaszek, u boku śmierci. Wzdłuż dolnego marginesu napis: „M. S. Wojsk. Wydział Pro.” oraz „Polski plakat z 1920”. Plakat wydany podczas okupacji przez Niemców, powtarza z pewnymi zmianami kompozycję polskiego plakatu antybolszewickiego z 1920 r., nieznanego autora (patrz: Katalog polskiego plakatu

434. Dni Morza. Plakat. 1952.

435. H. Tomaszewski. Plakat turystyczny. 1966.

wojskowego, Warszawa 2002, s. 42, il.). Po konserwacji, zdublowany, ubytek prawego dolnego narożnika.

(Patrz ilustracja na stronie poprzedniej)

- 432. „Stawajcie do walki z bolszewizmem w szeregach dywizji galicyjskiej”** (tekst w języku ukraińskim). Lemberg (Lwów), b.r. (1943?); 95,0 x 63,0 cm 800,-

Niemiecki plakat propagandowy, zachęcający Ukraińców do wstępowania do armii niemieckiej. **Sygnowany** monogramem: „M.M.”, drukowany we Lwowie („ZVK – Druckereibetrieb II – Lemberg”). 14 Dywizja Grenadierów SS (1 Ukraińska) powstała wiosną 1943 r. z ukraińskich ochotników z Galicji. Ślad składania, poza tym stan dobry.

- 433. „Každy pocisk jeden Niemiec”.** B.m. (Warszawa), b.r. (1944); 100,0 x 70,0 cm 6000,-

Jeden z najważniejszych polskich plakatów, stanowiący symbol Powstania Warszawskiego. Drukowany czarno-biały, następnie **ręcznie kolorowany**. W prawym dolnym rogu drukowany napis: „12. VIII.1944 W.Z.W.” (Wojskowe Zakłady Wydawnicze). Autorem projektu plakatu był **Henryk Chmielewski** (1907-1980), rysownik, grafik, dziennikarz, od końca lat 20. współpracujący z pismami satyrycznymi. Podczas II wojny światowej Chmielewski należał do AK, rysował m.in. dla prasy podziemnej (pod pseudonimem Yes). Po konserwacji, zdublowany na bibułce, naderwania podklejone. **Bardzo rzadkie**.

Lit.: Katalog polskiego plakatu wojskowego, Warszawa 2002, s. 157, il.

(Patrz tablica XXVIII)

- 434. „Dni Morza”.** Warszawa 1952; 99,0 x 69,0 cm 500,-

Plakat sygnowany: „**W. Górka 52**”. Wiktor Górka (1922-2004) – absolwent ASP w Krakowie, zajmował się projektowaniem plakatów oraz grafiką użytkową, autor słynnego plakatu z filmu „Kabaret”. Plakat z wizerunkiem marynarza Marynarki Wojennej, wydany z okazji Dni Morza, organizowanych od 1932 r.

w Gdyni, po 1945 r. w różnych miastach nadmorskich, nakładem Zakładu Wydawnictw Artystyczno-Graficznych RSW „Prasa”. Ślady składania, drobne ubytki krawędzi, poza tym stan dobry.
(*Patrz ilustracja*)

435. „Poland. See Poland delight in its colourful folklore”. Warszawa 1966; 97,0 x 67,0 cm 360,-

Plakat sygnowany: „**H. Tomaszewski 66**” – autorem projektu jest jeden z największych polskich projektantów plakatów Henryk Tomaszewski (1914-2005), uznawany za twórcę „polskiej szkoły plakatu”. Plakat turystyczny przygotowany na zlecenie Polskiego Centrum Informacji Turystycznej. Niewielkie naderwanie krawędzi, poza tym stan dobry.

Lit.: Plakat polski, Warszawa 1972, il. 288

(*Patrz ilustracja*)